

STRATEGI

MILJÖ- OCH KLIMATAMBITIONER I STADSUTVECKLINGEN I NACKA

Dokumentets syfte

Syftet med strategin är att samla kommunens ambition när det gäller miljö- och klimatarbete i stadsutvecklingen i hela Nacka. Strategin ska vara vägledande i stadsutvecklingen genom att miljö- och klimatarbetet förankras tidigt i stadsbyggnadsprojekten samt i de olika skedena i stadsbyggnadsprocessen.

Dokumentet gäller för

Alla stadsbyggnadsprojekt, vilket innefattar planering, utbyggnad och förvaltning, samt kommunens fastighetsförvaltning. Strategin kan även omfatta andra projekt inom stadsutvecklingen.

Strategins förankring i Nacka kommuns styrmodell

Nackas styrmodell består av vision och värdering, ambition, fyra övergripande mål och styrprinciper. All verksamhet i kommunen ska utgå från styrmodellen. Kommunens *vision om öppenhet och mångfald* är i denna strategi förtydligad i sex strategiska inriktningar som ska stärka hållbarheten i stadsbyggandet. Visionen innebär i denna strategi en tro på att det finns många olika sätta att nå kommunens ambitioner inom respektive inriktning.

Utifrån kommunens *grundläggande värdering - om förtroende och respekt för människors kunskap och egen förmåga - och deras förmåga att ta ansvar*, ska strategin vägleda kommunen, byggaktörerna och övriga intressenter hur Nacka arbetar med hållbar stadsutveckling. Prioriteringar och identifiering av mål och konkreta åtgärder sker i en öppen dialog mellan kommunen och byggaktörerna i respektive projekt. Processen ska också till alla tillämpliga delar präglas av ambitionerna i Agenda 2030. Det ska ske ett utbyte av goda exempel på hållbarhetsåtgärder mellan kommunen och byggaktörerna som kan vidareutvecklas i kommande projekt.

Denna strategi anger kommunens ambitionsnivåer inom de sex strategiska inriktningarna. *Ambitionen att vara bäst på att vara kommun* betyder att kommunen genom samverkan och krav driver en hållbar stadsutveckling.

De fyra övergripande målen bästa utveckling för alla, attraktiva livsmiljöer i hela Nacka, en stark och balanserad tillväxt och maximalt värde för skattepengarna uppfylls genom att kommunen är en god beställare som ställer rimliga krav. *Bästa utveckling för alla* och *attraktiva livsmiljöer i hela Nacka* innebär att hela Nacka präglas av långsiktigt positiv utveckling i form av t.ex. närhet till natur, en hälsosam bebyggd miljö, god ljudmiljö, och goda dagvattenlösningar. *En stark och balanserad tillväxt* uppnås genom att hushålla och utveckla marken genom effektiv markanvändning och god planering. *Maximalt värde för skattepengarna* innebär att kommunen ska vara en kompetent kravställare och samarbetspartner när det gäller en hållbar stadsutveckling. Strategin tydliggör kommunens ambitioner och roll. Kommunen ska kontinuerligt följa upp att genomförandet av strategin ger resultat för dagens och framtidens Nackabor.

Diarienummer	Fastställt/senast uppdaterad	Beslutsinstans	Ansvarigt politiskt organ	Ansvarig processägare
KFKS 2018/890	2019-06-17 §252	Kommunfullmäktige	Kommunstyrelsen	Stadsbyggnadsdirektör

Processen ska i varje del präglas av de fyra styrprinciperna om:

- 1) *särskiljande av finansiering och produktion*, genom att kommunstyrelsen och nämnder beviljar medel till de projekt som behövs för att nå målen och interna och externa leverantörer utför dessa i konkurrens.
- 2) *konkurrens genom kundval eller upphandling*, ska ske genom upphandling då det gäller tjänster som i slutändan riktar sig till alla medborgare.
- 3) *konkurrensneutralitet* ska råda i förhållande till anbudsgivare och leverantörer.
- 4) *delegerat ansvar och befogenheter ska läggas på lägsta effektiva nivå* genom att det finns en röd tråd från kommunens beslutade styrdokument ner till de åtgärder som beslutas för varje stadsutvecklingsprojekt.

Strategiska inriktningar

Denna strategi för miljö- och klimatambitioner i stadsutvecklingen tydliggör Nacka kommuns ambitioner för en hållbar stadsutveckling i hela Nacka. Utifrån ambitioner i Mål och budget 2019–2021 och tidigare beslutade styrdokument, t.ex. översiktsplanen och miljöprogrammet har sex strategiska inriktningar sammanställts.

Sex strategiska inriktningar som tydliggör miljö- och klimatambitioner i stadsutvecklingen i hela Nacka:

- **Tillgängliga och utvecklade park- och naturområden**
- **Hållbart resande och mobilitet**
- **Energieffektivt, attraktivt och sunt byggande**
- **Hållbar hantering av vatten i bebyggelsen**
- **Hållbar avfallshantering och återbruk**
- **Anpassning till framtida klimat**

Tillgängliga och utvecklade park- och naturområden

Nacka har mycket goda rekreativmiljöer med en lång kuststräcka och ostörd, varierad och artrik natur. Här finns några av Storstockholms största grönområden, av vilka flera har höga naturvärden och upplevelsevärden.

I stadsutvecklingen är Nackas ambition att:

- Människors möjlighet att uppleva naturområden med höga kvaliteter säkerställs, i synnerhet då antalet invånare ökar och bebyggelsen tätar.
- Tillgången och tillgänglighet till parker och natur ska vara god i alla kommundelar där bostäder och förskolor planeras och uppförs. Ingen Nackabo ska ha längre än 300 meter till närmaste park- eller grönområde.
- Behovet av attraktiva och funktionella gröna miljöer integreras i alla delar av den fysiska planeringen.

- Vårda naturmiljöer så att de behåller och utvecklar sin ursprunglighet och artrikedom samt att den gröna infrastrukturen och arters möjlighet till spridning bevaras och utvecklas.

Hållbart resande och mobilitet

Nackas framtida trafikinfrastruktur är av central betydelse för ett hållbart samhälle. Ett effektivt och klimatanpassat transportsystem är nödvändigt för att Nacka ska fortsätta vara en expansiv och hållbar del av Stockholmsregionen. Samhällsplanering är ett viktigt redskap i arbetet för att minska klimatpåverkan från resor och transporter. Genom att planera för täta strukturer med en god tillgänglighet till kollektivtrafik och viktiga funktioner ökar möjligheten till hållbara transporter.

I stadsutvecklingen är Nackas ambition att:

- Minska energianvändningen i transportsektorn och utsläppen av växthusgaser bland annat genom att främja och stödja fossilfria transportlösningar.
- Trafiksystemet ska vara utformat för att stödja resor till fots eller med cykel och det ska vara lätt att byta mellan olika trafikslag.
- Transportsystemet ska vara säkert och upplevas som tryggt.
- Mobilitetstjänster främjas och uppmuntras. Nacka ska, i samarbete med andra aktörer uppmuntra till beteendeförändringar och åtgärder som främjar hållbart resande.
- Den tekniska utvecklingen av energieffektiva transportlösningar ska följas och i sin tur stödja innovativa lösningar.
- Nya bostäder, arbetsplatser samt skolor, förskolor, idrottsanläggningar och kulturlokaler ska ha god kollektivtrafikförsörjning.

Energieffektivt, attraktivt och sunt byggande

Nacka står inför utmaningen att bygga stad och utveckla lokala centra. Energianvändningen och utsläppen av växthusgaser i stadsbyggandet utgör en betydande miljö- och klimatpåverkan. I en expansiv kommun som Nacka är det därför viktigt att arbeta med klimatfrågan i samband med bebyggelse- och infrastruktursatsningar.

I stadsutvecklingen är Nackas ambition att:

- Stadsbyggandet i Nacka ska präglas av låg energianvändning, goda materialval och bra inomhusmiljö. Bland annat via insatser för att energieffektivisera bostäder och lokaler vid ny- och ombyggnation.
- Främja och uppmuntra användning av förnyelsebara energikällor.
- Offentliga platser och bostadsgårdar ska utgöra naturliga mötesplatser för boende, verksamma, barn och äldre samt kunna bidra med olika ekosystemtjänster till den hållbara staden.
- Ny bebyggelse bör i första hand ske på mark som redan är ianspråktagen.

- Utveckla en attraktiv och hållbar grönstruktur i bebyggelseplaneringen som ger stöd för en mångfald av ekosystemtjänster. Nackas Grönnytefaktor är ett viktigt verktyg för att på kvarterersmark bidra till att skapa mångfunktionella gröna ytor för ekosystemtjänster, till exempel dagvattenhantering och biologisk mångfald.
- Nacka ska vara så giftfritt att människor eller miljö inte påverkas negativt.
- Genomföra nödvändiga marksaneringar.

Hållbar hantering av vatten i bebyggelsen

En hållbar hantering av vatten innebär att dagvatten omhändertas, fördröjs och renas. Utmaningar i form av klimatförändringar och snabbt växande bebyggelsemiljö tillsammans med krav på vatten av god kvalitet innebär att dagvattnet måste hanteras på ett hållbart sätt. Dagvattenstrategi och tillhörande anvisningar ska vägleda vid planering av ny bebyggelse och vid utbyggnad av allmänna anläggningar, både inom och utanför det så kallade verksamhetsområdet för dagvatten.

I stadsutvecklingen är Nackas ambition att:

- Låta växlighet och grönska rena dagvattnet och jämna ut flöden och på så vis bidra till att Nacka kan ha livskraftiga sjöar, våtmarker, kustvatten och vattendrag och att havsmiljöerna inte försämras.
- Det sker ett aktivt arbete med att uppnå god kemisk och ekologisk status i sjöar och kustvatten.
- Kust och öppet vatten i Nacka ska ha goda förutsättningar för en rik biologisk mångfald och god tillgänglighet för rekreation.
- Kommunalt vatten och avlopp ska byggas ut och ersätta bristfälliga enskilda avloppsanläggningar i förnyelseområden.
- Genom gestaltning skapa hållbara dagvattenlösningar som även bidrar till att fastigheter och närmiljöer får ett rikare växt- och djurliv.

Hållbar avfallshantering och återbruk

I Nacka ska det vara enkelt att värnamiljön, t. ex. att sortera hushållsavfallet och lämna avfall för återbruk.

I stadsutvecklingen är Nackas ambition att:

- Den byggda miljön utformas så att den möjliggör en modern och miljövänlig avfallshantering. Det innebär bland annat att det vid nybyggnation planeras för en väl fungerande avfallshantering samt att den fastighetsnära insamlingen i befintlig bebyggelse underlättas. På så sätt kan tillgängligheten för att återvinna avfall öka.
- Tidigt i planeringsarbetet beskrivs hur avfall tas om hand och hur transport av olika avfallsfraktioner planeras att ske.

- I områden med tät bebyggelse undersöks förutsättningar för gemensamma system eller avfallsutrymmen.
- Fler hushåll och verksamheter ansluter sig till matavfallsinsamling som bidrar till en ökad biogasproduktion.
- Nacka ska ta initiativ för att öka insamlingen av matavfall, främst i flerfamiljshusen där man inte kommit lika långt som i småhusområdena.

Anpassning till framtida klimat

Eftersom vi vet att klimatet kommer att förändras i framtiden behöver den bebyggda miljön anpassas efter klimatförändringens effekter. Det är många gånger billigare att planera för att undvika climateffekter än att hantera dem i bebyggd miljö när de uppkommit. Exempelvis kan strategiskt placerade träd, grönområden och dammar förbättra luftkvaliteten, sänka temperaturen och hantera kraftiga skyfall i staden.

I stadsutvecklingen är Nackas ambition att:

- Anpassning till framtida klimat sker i all planering och genomförande.
- Vid planläggning och bygglov beakta risk för översvämningar, höjt havsvattenstånd, bränder, skred, ras och extrema väder som till exempel storm eller värmeböljor till följd av klimatförändringar.
- Ekosystemtjänster tas tillvara i bebyggelseplaneringen genom att vidareutveckla dessa till en attraktiv och hållbar grön- och blåstruktur.

Process och uppföljning

Strategins genomförande ska följa stadsbyggnadsprocessens olika skeden. För att underlätta tillämpningen av strategin preciseras strategins inriktningar och process för uppföljning i en tillhörande genomförandeplan. I stadsbyggnadsprojekten ska respektive projekt fastställa gemensamt i samråd med byggaktören projektspecifika mål för *alla* de sex strategiska inriktningarna, hur projektet ska arbeta för att nå de uppsatta målen samt vem som ansvarar för genomförandet.

Varje år görs en samlad uppföljning till kommunstyrelsen för pågående projekt som ska lyfta goda exempel på miljö- och klimatåtgärder utifrån strategins sex strategiska inriktningar.

Denna strategi kan vid behov revideras. Kommunfullmäktige bemyndigar kommunstyrelsen att anta nödvändiga revideringar i strategin. Revideringar i strategin sker i samråd med övriga nämnder om det skulle påverka deras ansvarsområden.